

Ibirayima

wo keree

Ná wemu w'a Kile pye wu tana ge

L'histoire d'Abraham en langue mamara du Mali

Ibirayima

wo keree

Ná wemu w'a Kile pye wu tadaŋa ge

L'histoire d'Abraham

L'homme qui met sa confiance en Dieu

Traduit en langue mamara (minyanka) du Mali

Église Chrétienne Évangélique
BP 19 Koutiala, République du Mali

Nos remerciements à l'Alliance Biblique
Universelle

Idée et Illustrations prises de :
Abraham, L'homme qui met sa confiance en Dieu.
© 1987 Alliance Biblique Universelle
Centre Regional d'Afrique
BP 42726 Nairobi, Kenya

Les dessins sont utilisés avec la permission de
l'Alliance Biblique Universelle (UBS).

1ère édition en langue mamara 200 exemplaires

© 2013 Église Chrétienne Évangélique du Mali
BP 19 Koutiala
République du Mali

ᑭᑦᑭᑦ ᑭᑦᑭᑦ ᑭᑦᑭᑦ

Ayiwa, pe jomᑦ pe ya ᑭᑦᑭᑦ tii ná wa na wemu meᑭᑦ ki ᑭᑦ na Abirama ge, taashiine li wo sipya wa wu ᑭᑦ wii Kile ya wemu yiri ge.

Kile ᑭᑦᑭᑦ fyaara sipya wu bye wii. W'a bi wu zᑦ wu beeri kan Kile mu. Meᑭᑦ ke ki bye wu na ge, a Kile di ba kee ᑭᑦᑦᑦ kadugo tàan.

Meᑭᑦ nivonᑦᑦ kemu Kile ya pa le wu na ge, kee ᑭᑦ na Ibirayima. Kee meᑭᑦ ke kᑦᑦᑦ wu ᑭᑦ na “shi niᑭᑦᑦᑦᑦ to”.

Yawutuu pu wo keree k'a ka Kile Kafila wu ni ge, Ibirayima w'a pye pu tirige.

Kile Kafila wu wo seᑦᑦᑦ wemu wu ᑭᑦ na Zhenzi p'i wu pyi na ᑭᑦᑦᑦᑦᑦᑦ Seᑦᑦᑦ ge, wee ni pe jomᑦ pe ya foro. Zhenzi wu ᑭᑦ Kariᑭᑦᑦᑦᑦ ᑭᑦᑦᑦᑦ Nilee li wo seᑦᑦᑦ nizhiime we.

Kariᑭᑦᑦᑦᑦ ᑭᑦᑦᑦᑦ Nilee li ᑭᑦ Kile Kafila wu wo seᑦᑦᑦ ᑭᑦᑦᑦ li wo taaga nizhiige ke. Ma bu wee kalaa ma na kii keree kii ᑭᑦᑦᑦ ce xuuni.

Jomɔ pu tataya

Kile ya Abirama pye na wu yiri she Kana fiige ki ni	1
Abirama ni Loti ya waagi	2
Abirama ya Loti nuɔɔ wolo	4
Melikisedeki ya duba pye Abirama mu	5
Kile ya kariɲɛɛge ɲɔmɛɛ lo Abirama mu	5
Isimayeli segana	6
Abirama mege k'a ɲeri Ibirayima	8
Cekɔɔnrɔ ɲɔkɔɔnrɔ keree	9
Kile ya jo na Sara na ba funana se	12
Ibirayima ya Kile ɲeri Sodɔmu ni Gɔmɔri wuu na	14
Kile ya jo na wu da Sodɔmu ni Gɔmɔri kulogoo ki ja fɛɛfɛɛ	16
Loti ya yiri foro Sodɔmu ni	17
Kile ya Sodɔmu ni Gɔmɔri kulogoo ki ja	18
Ishaaga segana	19
Kile ya jo na Ibirayima wu Ishaaga wolo saraga wee mu	20

Kilɛ ya Abirama pye na wu yìri shɛ Kana fiige ki ni

(Zhenɛzi 12:1-7)

Ayiwa, canja ka Tehene Baa Kilɛ ya pa Abirama pye: «Foro ma fiige ke, ni ma to puga ki ni, ma cebooloo pu niɲɛ ni. Fiige ke n'a da ba zhe ma na ge, m'a she kee ni.

Nɛ na ba shi niɲeheme yeege ma ni.

Nɛ na ba duba ma mu,
di ma pye mɛgbɔhɔ fɔɔ.

Duba na ba daa ma gbɔɔɔ ni.

Piimu ba duba pye ma mu,
nɛ na duba pee mu.

Piimu ba ma laɲi,
nɛ na ba pee laɲi.

Kpɔnhɔɔ kiimu ki wa niɲɛ ki na ge,
kee beeri na ba duba ta ma gbɔɔɔ ni.»

A Abirama di gari ba Tehene Baa Kilɛ ya yi jo wu mu jogana lemu na we. A Loti be di gari ni wu ni. Tuun wemu ni Abirama bi fɔro Karan fiige ki ni ge, wu yee bi bye kelee gbarashuun ni kaguro (75). A Abirama di wu shɔ Sarayi ni wu ceborona ja Loti lo, ni wu naafuu wu beeri, ni wu buloo pu beeri. W'a bi pee ta na wu yaha Karan ni. A p'i yìri wà na gaanji Kana fiige ki ni. A p'i shɛ nɔ Kana ni.

A Abirama di kee fiige ki ja toro, na gari fo na shɛ nɔ More wo Sesun tiye yi na, Sisemu kulo li ni. Kana shɛen pu bye kee fiige ke ni wee tuun wu ni. A Tehene Baa Kilɛ di wuyɛ shɛ Abirama na na wu pye: «Nɛ na ba ke fiige ke kan

ma shi wu mu.» Tēhēnē Baa Kile ya wuyē shē wu na xuu wemu ni ge, a wu saraya tawologo yàa wee xuu wu ni Kile mu.

Abirama ni Loti ya waagi

(Zhenezi 13:2, 5-18)

Naafuugbo fɔ́ wu bye Abirama, yapɔ́rɔ́yɔ́ nijehéyɛ yi bye wu mu, ni wari, ni sannɪ.

Loti wemu wu bi jaari ni Abirama ni ge, yatɔ́pyaa ni niiyɛ, ni fā́ya piyeyɛ yi bye wee be mu. Lee funɔ́ ni a fiige k'i jèrɛ pu ni, bani pu keɛɛ yaɲmuyɔ́ y'a ñehɛ ñehɛgana lemu na ge, pu shuun wu beeri da tateenge ta puye tãan we. A yogo di ba jé caɲa ka Abirama wo yapɔ́rɔ́nahamaa pee ni Loti wo yapɔ́rɔ́nahamaa pu tɛ ni. Kana sheen ni Ferezi sheen be pu bye wee tuun we ni kee fiige ki ni.

A Abirama di Lōti pye: «Yogo ya yaa nε ni mu te ni wε, yogo di ya yaa nε wo yapɔɔnahamaa ni mu wuu pu te ni wε. N'a ma jεeri lee na, bani cebooloo wεe jε. Go fiige ki bεeri ki jε mu kace na. Wù laha wùye na: ma bu she kamene cε, nε na zhe kanige cε; ma bu she kanige cε, nε na zhe kamene cε.»

A Lōti di wu jɔɔ ki yìrige, na wii na Zhuruden fadaaɔa ki bεeri ta mura, lɔhɔ nɔpɛhɛɔ jε wemu ni ge. Ki bye ba Tehene Baa Kile wo tiire tεge ki jε wε, ba Misira fiige ki jε wε, fo na she nɔ Sowaari kulo li shizhaa wu na. Lee bi Tehene Baa Kile ta wu sanha Sodomu ni Gɔmɔɔri kyεegi wε. Wee tuun wu ni a Lōti di Zhuruden gba wu fadaaɔa ki bεeri lɔ, na yìri kari Kile-nɔhɔ ki na. A p'i laha puyε na lee lahagana li na. A Abirama di diin Kana fiige ki ni. A Lōti di she diin Zhuruden gba wu fadaaɔa ki kulogoo ki ni, na wu fàya piyeyε yi pɔ Sodomu kulo li ni. Wee tuun wu bi Sodomu sheen pu ta p'a sii kolo, jurumupyii pu bye pii Kile naha tàan.

Ba Loti ya laha Abirama t̄aan na kari we, a Kile di Abirama pye: «Xuu wemu ni ma wa ge, yere w̄a m'a ma juṅṅ ki yirige m'a Kile-n̄ho kace ke ni caṅatom̄o kace ki wii, m'a Kile-parama kabanuyo shuun wu beeri wii. Fiige kemu beeri m'a jaa me ge, ne na ba kee kan ma ni ma shi wu mu. Kee na ba bye yi wogo fo gbee. Ne na ba ma shi wu j̄ehe na pye ba gbazhenhepya j̄e we. Ni sipya ya j̄a j̄iṅe ke gbazhenhepya wu beeri t̄oṅ we, sipya da ba j̄a ma shi wu t̄oṅ we. Yiri m'a fiige ki jaari, m'a ki t̄oṅṅo ni ki peere ti wii, bani ke fiige ke n'a da ba gan ma mu.» A Abirama di wu f̄aya piyeye yi k̄oṅgi, na she diin Mamure wo Sesun tiye yi t̄aan. Wee xuu wu wa Xhebur̄on kulo li kabanugo. A wu saraya nizogoyo tawologo ka ȳaa wee xuu wu be ni Tehene Baa Kile mu, na wu pele.

Abirama ya Loti juṅṅ wolo

(Zhen̄zi 14:1-17)

[Kashen ka ya pa ȳiri fiige ki ni. Saannaa pii ya pa kashen k̄on Sodomu kulo li sheen na. A pee di kulo li yaṅmuȳo yi beeri kuu, na Loti ni wu kpuun li beeri co.

Ga a Abiramu di she wu ceborona ja Loti juṅṅ wolo. Saannaa p'a yaṅmuȳo yemu be kuu Sodomu ni Ḡom̄oṅri ni ge, a Abiramu di yi beeri sho pu na ma kuri pa.

Ba w'a kuri na ma we, na ba jiri saannaa shuun na, pee j̄e Salemu wo saan we ni Sodomu wo saan we.]

Melikisedeki ya duba pye Abirama mu

(Zhenzi 14:18-24)

Melikisedeki we wu ƚe Salemu saan ni Kile-gbɔtabaaga wo saraya naha shɔɔnriwɔ ge, a wee di she buuri ni duven kan Abirama ye mu.

A Melikisedeki di duba pye Abirama mu na:

«Kile-gbɔtabaaga ki duba Abirama mu,
fugba ni ƚiɲe ki Yaavɔ we.

Masɔɲɔ ki ƚe mu wogo Kile-gbɔtabaaga,
mu wemu w'a Abirama wo pɛn pu le
wu keɲe ni ge.»

A Abirama di yaɲmuyɔ yi beeri jagi wolo kan Melikisedeki mu.

A Sodɔmu saan wu Abirama pye: «Sipyii pu ye kan na mu, m'a naafuu wu ta.» A Abirama di wu ƚɔ shɔ na: «Ne kàa Tɛhene Baa Kile na, Kile-gbɔtabaaga, fugba ni ƚiɲe Yaavɔ wu na, jo ne da ga mu yaɲmuncɔ la shishiin be lo we, ali ma lize mɛere kelee ma tanhaɲa mɛere le la be we. Kɔnhɔ ma ganha ba jo na mu w'a Abirama pye naafuu fɔɔ we. N'a da yafiin be shɔ ma mu we, fo lemu ye ne wo levɛɛ p'a li ge. Na fara lee na, na kariɲii piimu p'a she na tɛge ge, Aneri ni Ekoli ni Mamure, pee be na pu wo taha lo.

Kile ya Kariɲeege ƚɔmɛɛ lo Abirama mu

(Zhenzi 15:1-6)

Ayiwa, ba kii keree kii ya toro we, a Tɛhene Baa Kile di ba wuye she Abirama na na jo:

«Ma ganha da vya we Abirama!
Ne wu je mu kaseege pyevɔɔ,
ma na ba kuduun nigbo ta.»

A Abirama di jo: «Kafɔɔ, Tehene Baa Kile, jaha mu yakanga di da jo ne na, ma ne yaha pya baa we? Ne puga ki cen lovɔɔ wu je Damasi shen Eliyezeri.» A Abirama di jo sanha na: «Li wii, mu ya ta pya kan ne mu we. Ná wemu w'a se ne puga ki ni ge, wee wu da ba bye ne cen wu lovɔɔ.» Wee tuun wu ni a Tehene Baa Kile di wu pye: «Ahayi de, we wa ma cen wu lovɔɔ we. Ga muye pyaa yasege ki da ba bye ma cen wu lovɔɔ.»

Lee kadugo na a Tehene Baa Kile di foro ni Abirama ni fanja puga ki ni, na wu pye: «Fugba wu wii m'a wɔɔɔ ki tɔɔ, ma bi da ja lee na.» A wu guri wu pye na: «Le jehagana le na mu nagoo p'a da ba jehɛ. A Abirama di da Tehene Baa Kile na, a Tehene Baa Kile di wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na.

Isimayeli segana

(Zhenzi 16:1-16)

Ayiwa Abirama sho Sarayi bi sanha pya ta wu mu we. Lee bi bulozho wa ta Sarayi mu, Misira shen wu bye wii, wu mege di je Agari. A Sarayi di Abirama pye: «Li wii, Tehene Baa Kile ya ne pye seganha. Jo maye na m'a je na bulozho wu mu, la wa la ni ne na ja nagoo ta wee gbɔɔɔ ni. A Abirama di so Sarayi wo nijoyo yi na. Lee na a Abirama sho Sarayi di wu bulozho Misira shen Agari kan wu poo Abirama mu wu pye wu sho. Lee bi Abirama ta w'a yee ke ta xo Kana fiige ki ni.

A Abirama di jé Agari mu, a wu yere yacere na. Ba Agari ya wuye ja w'a yere yacere na we, na ganha na shooḡḡ shaan wu kafoo Sarayi na. Wee tuun wu ni a Sarayi di Abirama pye: «Ne wa kanhama pemu ni me ge, mu fe pi. Ne wu wa na bulozho kan mu mu, ga ba wee ya yere yacere na we, a wu ganha na ne fanri. Tehene Baa Kile wu pye li kiiri konvoo ne ni mu te ni!» A Abirama di sarayi pye: «Wii, ma bulozho wu we ma keje ni. Lemu l'a ma taan ge, lee pye wu na.» Ayiwa, a Sarayi di Agari cogana kolo fo w'a paa gbee wu jaha na.

A Tehene Baa Kile wo meleke wu she Agari ta lobulowii la taan siwaga ki ni. Lee lobulowii li bye Shuri koo li jo na. A meleke wu jo: «Sarayi bulozho Agari, mii m'a yiri we? Na se mii we?» A Agari di jo: «Na kafoo Sarayi jaha na n'a paa gbee.» A Tehene Baa Kile wo meleke wu wu pye: «Kuri m'a se ma kafoo wu kaban, m'a she guu wu mu.» A wu jo sanha: «Ne na ba ma tirige sheen jehhe xuuni fo pu da ja doro we.» A Tehene Baa Kile wo meleke wu jo sanha:

«Li wii, ma niyerege ki wa,
ma na ba ja se,
na wu mege le Isimayeli.

Bani Tehene Baa Kile ya
ma kanhama mee li logo.

Ma ja wu na ba bye ba sige kafana je we.
Wu na ba wu keje yirige sipyii pu beeri feni,
sipyii pu beeri be na ba pu keye yirige wu feni.
Wu na ba she diin wu ye nigin xuu ni,
na laraga kon wu cebooloo pu na.»

Tehene Baa Kile wu w'a jo ni Agari ni ge, a wu mege le wee na na: «Mu ne Kile wemu w'a ne jaa ge.» Bani wu bi jo: «Wemu w'a ne jaa ge, ta wee ne ja me can can na?» Lee na p'a kee keenje ki mege le na Beri-Lahayi-Royi. Kee keenje ki wa Kadessi kulo le ni Beredi kulo li te wu ni.

A Agari di funana se Abirama mu, a Abirama di wu mege le na Isimayeli. Abirama ya Isimayeli se Agari na tuun wemu ni ge, wu bi yee kelee gbarataanri ni gbaara (86) xɔ.

Abirama mege k'a peri Ibirayima

(Zhenzi 17:1-8)

Ayiwa, tuun wemu ni Abirama ya yee kelee gbarasheere ni gbarasheere (99) ta ge, a Tehene Baa Kile di wuye she wu na na jo: «Ne ne Se Beeri Fɔɔ Kile. Ta tiime koo jaari na jaha taan. N'a da Karineege Jɔmeɛ lo ma mu, lee na ba bye na ni ma te ni. Ne na ba nagoo nijehemeɛ kan ma mu.»

A Abirama di nuguro sin na wu jaha buri jije na. A Kile di wu pye: «Karineege Jɔmeɛ le n'a da lo ma mu ge, lee li wa le: ma na ba bye shi nijeheme

to. Ma mege wa da ba yiri nige Abirama we, ga fo Ibirayima. [Kee mege ke kori wu je na «shi nijeheme to».] Ma na ba sege ta fo xuuni. Shi wu na ba foro ma ni, saannaa be na ba foro ma ni. Ne na ba na Karijeege Jomee li lo ma mu, di li lo ma nagoo pu mu, di li lo ma shi nibama wu be mu. Lee jomee le na ba bye nixhobaana, jo ne na ba bye ma ni ma shi nibama wu Kile. Kana fiige kemu ni ma nijaa wo je nabun ge, ne na ba kee kan ma ni ma shi nibama wu beeri mu k'i bye pu wogo fo gbee. Ne na ba bye pu Kile.

Cekoonro jokoonro keree

(Zhenzi 17:9-27)

A Kile di nugo Ibirayima pye: «Mu wi ge, mu ya yaa na ne Karijeege Jomee li koo jaari ma ni ma kadugo shi nibama wu beeri. Yee ya yaa na Karijeege Jomee lemu koo jaari ne ni yee te ni, mu ni ma kadugo shi nibama wu ni ge, lee li wa me: y'a namaa pu beeri koon. Yee ya yaa na cekoonro pyi. Tee cekoonro ti na ba bye Karijeege Jomee li fe pe ne ni yee te ni. Funana beeri, li na ba gon li cazege caja gbarataanri wogo ki na. Ma kadugo shi nibama wu beeri na ba lee pyi. Ali buloo piimu p'a seni ma puga ki ni, kelee m'a piimu sho p'i je ma nagoo we ge, piimu be pu je pu je mu wo shi wu ni-i ge, pee beeri ya yaa na cekoonro pye. Sipyaa sipya w'a se ma puga, kelee wemu w'a sho ni wari ni ge, pee beeri na ba cekoonro pye. Lee funjo ni ne wo Karijeege Jomee li fe pu na ba bye yee ceepuuro ti na fo gbee. Na beeri wu je wu ya kon we ge, wee na ba gori yeege wu wo sipyii pu ni, bani w'a na Karijeege Jomee li kyeege.»

Lee kadugo na a Kile di Ibirayima pye: «Ma shɔ Sarayi da ba yiri nige Sarayi wɛ, ga fo Sara. Nɛ na ba duba Sara mu. Ma na ba funana ta wu na. Nɛ na ba duba Sara mu, shi niɲeheme na ba foro wu ni. Shi wu saannaa bɛ na ba foro wu ni.»

A Ibirayima di nuguro sin, na wu paha buri piɲɛ na na zhehe, na jo wuye funɲɔ ni na: «Ná wemu w'a yee xhuu nigin (100) ta ge, dii wee di da já pya se wɛ? Sara wemu w'a yee kelee gbarashɛere (90) ta ge, wee bɛ na já pya se dii wɛ?» A Ibirayima di Kile pye: «N'a ma jɛeri ma Isimayeli yaha piɲi na ma paha tãan.»

A Kile di jo: «Nakaara baa ma shɔ Sara na ba funana se ma mu. Ma na ba li mɛge le Ishaaga. Nɛ na ba na Kariɲɛge ɲɔmɛ li ɔ wu mu, di li ɔ wu kadugo nagoo

pu be mu. Lee na ba bye Kariɛɛge ɔɔmɛ nixɔbaana. Isimayeli wi ge, ne ma ɔerege ki logo wu shizhaa na. Li wii, ne na ba duba wu mu, di wu pye sege fɔɔ, di nagoo niɛhemɛ kan wu mu fo xuuni. Wu na ba bye ɔɔɔfe ke ni shuun to. Ne na ba shi niɛhemɛ yeege wu ni. Ga na Kariɛɛge ɔɔmɛ le, Ishaaga mu n'a da ba li lo, pya wemu ma shɔ Sara w'a da ba se ma mu yee la nime tashiin ge.» Ba Kile ya jo xɔ ni Ibirayima ni we, na yiri dugi fugba wu ni na Ibirayima yaha.

Kee caɔa kiyɛ pyaa a Ibirayima di wu ja Isimayeli kɔn. Piimu beeri p'a se wu puga ki ni ge, ni w'a piimu shɔ wari na ge, a wu pee be kɔn. Funana beeri li ɔe wu kaban ge, a wu pee beeri kɔn na be ni Kile wo nijoyo yi ni wu mu. Ibirayima ya jo w'a cekɔnrɔ pye ge, wu shi wu bye yee kelee gbarasheere ni gbarasheere (99). Wu ja Isimayeli, a wee di cekɔnrɔ pye na wu shi wu yaha yee ke ni taanri na. Kee caɔa kiyɛ pyaa Ibirayima ni wu ja Isimayeli ya pinne cekɔnrɔ pye. A wu puga sheen namaa pusamaa beeri, buloloo piimu ya se wu puga ge, ni w'a piimu shɔ ni wari ni shi watii sheen mu ge, a pee beeri di cekɔnrɔ pye kee caɔa ke.

Kile ya jo na Sara na ba funana se

(Zhenzi 18:1-15)

Kee keree kii kadugo na a Tehenε Baa Kile di ba wuye she sanha Ibirayima na Mamure Sesun tiye yi nɔhɔ ni. Lee bi wu nideenge ta wu faya puga ki kɔɔɔ li ɔɔ na kafuɔmanmaga ka na. A wu ba wu ɔɔɔ yirige, na namaa taanri wa niyerege ɔɔ wu nahatiime pu ni. Ba w'a pu ɔɔ we, na foro faya puga ki ni, na tɔgaaya lɔ na she pu ɔɔ cɔri.

A wu nuguro sin pu fεε ni, na naha ke buri, na jo: «Kafɔɔ, nε keree bu da k'a taan ma mu, na ma ɔεeri, ma ganha bu dorɔ ni ma ya jε ma bulona wu mu we. Yi yere p'i ba ni lɔhɔ ni y'i ba yi tɔɔɔ je, y'i ηmɔ jeri ke tige ke nɔhɔ ni naha. N'a da zhe yalire la sha di ba yi kan yi li, kɔnhɔ y'i fanha ta jeri, y'i na y'a gaɔɔ yi wo para li feni. Lee wuu na y'a toro yi bulona wu kɔɔɔ ɔɔ na.» A p'i wu ɔɔ shɔ na: «Uun, lee na j'a bye.»

A Ibirayima di tɔgaaya lɔ jε faya puga ki ni Sara feni, na wu pye: «Tɔɔɔ lɔ, m'a farini mye pu yataanga ki ɔɔ taanri tɔnhɔ, m'a pu kaa.» A Ibirayima di gari kashɔ ki na, na she nuyaama sinme wo wa co kan wu kapyebye wu mu wu yaa tɔvuyo na. A wu ba ni nuxaara ti ni, ni nuleε ni nujirime be, na pa gan nabuun pu mu. A wu yere tige ki nɔhɔ ni pu kabanugo ki na, kɔnhɔ yaaga ka kaa ba pu ta. A p'i li.

A p'i wu yege na: «Mii ma shɔ Sara wu ɔε we?» A wu jo: «Wu wa bugi wu funɔɔ ni.» A pu shen nigin wa di jo: «Ne na ba guri ba ma mu yee la nime tashiin. Ma shɔ Sara wu

na ba ja ta. A Sara di pee jomɔ pu logo na wu yaha fàya puga ki ɲɔ na Ibirayima kadugo yíri.

Lee bi Ibirayima ni Sara ta p'a le fo xuuni. Sara bi wu sege ɲuɲɔ ye xɔ. A Sara di zhehe wuyɛ funɲɔ ni, na jo: «Ne w'a ɲeri nime cele goo, ne ma kee fundanga ki ta mii na yere yacere na, na ta ne kafɔɔ wu be d'a le we?» A Tɛhene Baa Kile di Ibirayima pye: «ɲaha na Sara d'a shehe na jo na wee ya ɲeri cele, na wee da laa ta nige-e we? Kaa leke li wa Tɛhene Baa Kile jani we? Yee la nime tashiin ne na ba guri ba ma mu, Sara na ba ja ta.» A Sara di fya na yi kaala, na jo: «Ne ta shehe we de!» A Kafɔɔ di jo: «M'a shehe kunni.»

Ibrahimima ya Kile ɓeeri Sodomu ni Gomɓori wuu na

(Zheɓzi 18:16-33)

Ayiwa, a namaa p'i yiri na gaaji. A p'i jaha tii Sodomu yiri. A Ibirayima di she pu torogo. Lee bi Tehene Baa Kile ta w'a jo wuye funɗo ni na: «Lemu n'a da bye ge, ta n'a da li ɗmɓɓo Ibirayima na? Bani Ibirayima na ba bye shi, baraga ɗe wemu ni ge. Jiɗe ke shi we sama beeri na ba duba ta na foro wee ni. Ne wu jaha bulo kɓɓo wu kii ɗomeheɓe kii jo wu nagoo ni wu puga sheen pu beeri mu wu kadugo yiri, na p'a Tehene Baa Kile wo koo li jaari, pu da katigee ni can keree pyi. Tehene Baa Kile ya ɗomeheɓe kiimu lo Ibirayima mu ge, kɓɓo wu ba kee ɗo fa.»

A Tēhēnē Baa Kile di jo: «Sodōmu ni Gōmōori mēyōgōhō k'a pēle toro. Pu kapyēgee k'a kolo toro. Lee wuu na, n'a da digi di she pu pēregi pu bi ta pu na keree ki pyi na bē ni pu mēge ki yōgōgana li ni, pu shiin bu da pu ya ki pyi mu wē, di lee cē.» A pee namaa p'i jaha tagi na gaaji Sodōmu yiri. Ga a Ibirayima di yere yaha Tēhēnē Baa Kile jaha tāan. A Ibirayima di fulo wuu na, na jo: «Ma da sipyitiibaaya ye ni sipyitiimē pu bēeri pinne gyēegi gē? La wa la ni sipyitiimē kelee kaguro (50) na da le kulo le ni. Ta ma da zhe li kyēegi? Ta mu da juhō jaari lee kulo li na sipyitiimē kelee kaguro (50) wuu na wē? Mu w'a da ga gbara ma sipyitiimē pinne gbo ni sipyitiibaaga ni wē. Ma da ga gbara ma kasaajaa pyevōō ni kakuuhōō pyevōō saraa pye nigin wē. Mu we w'a jine ki bēeri kiiri wu kōōn ge, go tifire keree mu ya byi. A Tēhēnē Baa Kile di Ibirayima jō shō na: «Nē bu she sipyitiimē kelee kaguro (50) ta Sodōmu ni, nē na yafa kulo li sheen pusamaa bēeri mu pee wuu na.

A Ibirayima di jo sanha na: «Nē kunni ya li cē jo nē jē yaaga bē mu jaha tāan ni gbazhenhē ni shōōnrō ye bē wē, ga n'a da luu waha di jo ni ma ni sanha. La wa la ni kaguro na zhe da w'a fō pu ni. Ta mu na zōō mu wu kulo li bēeri kyēegi pee sipyii kaguro wu baara na ya? A Kafōō Kile di jo: «Nē bu she sipyitiimē kelee shishēere ni kaguro (45) ta le kulo le ni, nē da li kyēegi wē.

A Ibirayima di Kile pye sanha na: «La wa la ni sipyitiimē pu ya laha kelee shishēere (40) na wē.» A Kafōō Kile di jo: «Pee sipyii kelee shishēere wu wuu na, nē da kulo li kyēegi wē.»

Wee tuun wu ni a Ibrayima di jo sanha na: «N’a ma j̄eri Kafɔɔ Kile, ma ganha bu luu yirige na t̄an w̄e, n’a da jo sanha: La wa la ni sip̄yitiim̄e kelee taanri (30) ye nigin wu wa kulo li ni.» A Kile di wu j̄o sh̄o na: «N̄e bu she sip̄yitiim̄e kelee taanri (30) ta kulo li ni, n’a da yaaga be pye kulo li na w̄e.»

A Ibrayima di jo: «Kafɔɔ, n’a da luu waha di jo ni ma ni sanha: la wa la ni sip̄yitiim̄e kelee shuun (20) ye wu wa kulo li ni.» A Kafɔɔ di jo: «Pee sip̄yii kelee shuun (20) wu wuu na, n’a da kulo li kyeēgi w̄e.»

A Ibrayima di jo: «Kafɔɔ, na sii na ma j̄eri, ma luu ganha bu ȳiri na t̄an w̄e. Di bu ye jo, n’a da ya jo nige w̄e. Wee tuun wu ni sip̄yitiim̄e ke ye nigin bu she da kulo li ni do?» A Kile di jo: «Pee ke wu wuu na, n’a da kulo li kyeēgi w̄e.» Ba T̄ehene Baa Kile ya jo x̄o ni Ibrayima ni w̄e, na gari. A Ibrayima be di guri pa wu kaban.

Kile ya jo na wu da Sodomu ni Gom̄ɔri kulogoo ki ja f̄eef̄e

(Zhenzi 19:1-11)

[A tudunm̄ɔ shuun wu laha Ibrayima t̄an, na gari Sodomu kulo li ni. A p’i she li ta na wa shishin ya go wu kasaana pye w̄e. Pu beeri p’a kakuuɔɔ pyi.

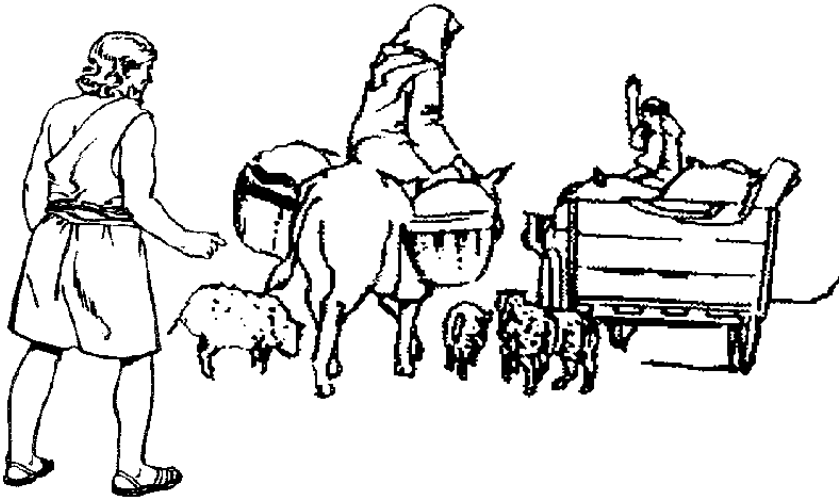
Wee tuun wu ni a T̄ehene Baa Kile di jo na wee da kulogoo ki kyeēgi. Ga a wu jo na wu da Loti ni wu puga sheen j̄uɔ wolo.]

Lɔti ya yìri foro Sodomu ni

(Zhenzi 19:12-22)

A namaa shuun wu Lɔti pye: «Mu sipyii pii wa naha sanha le kulo le ni na fara pii na ya? Ma yafɛɛ, ma jalaa, ni ma pushaa, sipya beeri wu jɛ ma mu le kulo le ni ge, pu beeri lo yeege naha. Wèè wa da le kulo le ja. Li meyɔgɔɔ ke k'a nɔni Tehene Baa Kile na ge, k'a pele toro Tehene Baa Kile naha tàan, a wu wèè yaha pa na wèè pu pa li ja. Namaa piimu p'a bi Lɔti pushaa pu co curɔɔ na ge, a wu she jo ni pee ni na: «Yi yìri foro le kulo le ni bani Tehene Baa Kile wa da ba li ja.» Ga a wu yafɛɛ p'i ganha na giin na jaha w'a byi.

Jimugunɔ wu na, a melekee p'i yi jo waha Lɔti mu na: «Yìri m'a ma shɔ wu lo, ni ma pushaa shuun wemu wu wa naha ge, yi da gaanji. Jaagi kanhama pemu na ba do le

kulo le ɲɔɲɔ ni ge, kɔnhɔ pee ganha bu nɔ yi be na we. Loti ya ta yiri tɔvuyo na we. A pee namaa shuun wu pu co keye ye na, wu ni wu shɔ, ni wu pushaa shuun wu ni, bani Tehene Baa Kile bi ɲɔɲɔ ɲaari pu na. A p'i foro ni wu ni, na wu yaha kanha ki kadugo.

Ba p'a pu yeege kanha ki ni we, a wa di jo pu ni na: «Ta fe m'a ma munaa li ɲɔɲɔ wolo. Ma ganha bu gara wii ma kadugo yiri we, ma di ganha bu yere kpeenge ka shishiin na we. Ta fe m'a se yanaboyo yi ni, kɔnhɔ ma ganha bu sòrogo we.» A Loti di pu pye: «Ahayi Kafɔ, n'a ma ɲɛeri! Ne kaa ya tãan mu mu, a m'i ma ɲijaara ti she ne na, na ne ɲɔɲɔ wolo. Ga n'a da já baa di yaɲa ki ta we. Ne da wà ta kakara t'i na pye we, ne be na xhuu. Le kufenhefenhene le wii, lee wa teeɲe ne na xuuni, ne na já baa nɔ wà. Na yaha di baa zhe wà, kɔnhɔ di shɔ bani lee wa ye we.»

A wu Loti pye: «N'a sɔɔ lee be na, kulo lemu kaa m'a byi ge, n'a da ba lee ja we. Fyaala she jé wà, bani n'a da já yaaga pye we fo mu bu she jé lee kulo li ni. Lee wuu na lee kulo li mege ya le na Sowaari. [Lee kóri ɲe kufenhefenhene.]

Kile ya Sodomu ni Gɔmɔɔri **kukogoo ki ja** *(Zhenzi 19:23-29)*

Caɲa k'a ɲɔ kɔn na fòro tuun wemu ni ge, wee tuun wu ni Loti bi jin Sowaari kulo li ni. Wee tuun wu ni a Tehene Baa Kile di kirimu ni na tirige Sodomu ni Gɔmɔɔri kulogoo ki na ba zanha ɲe we. Yee bi yiri fugba we ni Tehene Baa Kile

yíri. A wu kee kulogoo kee ni ki kpænge ki bæri ni ki sipyii ni ki tiire ti bæri sòrogo. Pu nigariwuu a Lɔti shɔ wu gara wii wu kadugo yíri, na jeri suumɔ kunnɔgo.

Kee caɲa ki jimuguro nisɔɔgbɔhɔ ki na, Ibirayima bi jo ni Tehene Baa Kile ni xuu wemu ni ge, a wu yiri kari wee xuu wu ni. Ba w'a she nɔ wà we, na wu ɲuɲɔ yirige na Sodɔmu ni Gɔmɔɔri shizhaa wu wii na fara kee fadaaɲa ki kulogoo ki bæri na, a wu wureluu la ɲa li na fòro wà ɲiɲe ki ni na duri fugba wu ni ba kanra wurege ɲe we.

Tuun wemu ni Kile bi da kii fadaaɲa kulogoo kii kyæegi ge, a wu wu funɲɔ yaha nidogo Ibirayima na. Lee wuu na, Lɔti bi tiin kulogoo kiimu ni ge, a Kile di wu ɲuɲɔ wolo na foro kee wo gyæegi wu ni.

Ishaaga segana

(Zhenzi 21:1-8)

A Tehene Baa Kile di ba foro Sara na ba w'a bi yi jo we. W'a bi ɲɔmæ lemu lɔ wu mu ge, na lee ɲɔ fa. A Sara di yere yacere na, na ja se Ibirayima nilɛxhɔgo ki mu, Kile bi tuun wemu she ge, na be ni wee tuun wu ni. Sara ya pya wemu se Ibirayima mu ge, a Ibirayima di wee mæge le Ishaaga. Pya wu cazege caɲa gbarataanri wogo ki na, a Ibirayima di wu kɔn, ba

Tehene Baa Kile bi yi jo wu mu jogana lemu na we. Ishaaga ya se yee lemu ge, wu to Ibirayima wu shi wu bye yee xhuu nigin (100) lee yee le. A Sara di jo: «Kile ya ne pye ne shehe fundanga keɛe ni. Piimu beeri p'a Ishaaga kaa logo ge, pee na binne ni ne ni te kataanra te

na.» A wu jo sanha na: «Jɔɔ wu bi da já Ibirayima pye na Sara na ba jire kan pya mu we? Ga ne kunni ya ja se Ibirayima nilexhɔɔ ki mu.»

A pya wu le, a p'i wu ɔɔ wolo jire ni. Caɛa kemu p'a wu ɔɔ wolo jire ni ge, a Ibirayima di fundanga kalene pye kee caɛa.

Kile ya jo na Ibirayima wu Ishaaga wolo saraga wee mu

(Zhenzi 22:1-19)

Kee keree kii kadugo na a Kile di ba Ibirayima yiri, konho wu wu taanna wii. A wu jo: «Ibirayima yoo!» A Ibirayima di wu ɔɔ shɔ na: «Ooyi!» A Kile di wu pye: «Ma ja we, ma ja nigin pe we, wee wemu kaa l'a dan ma ni ge, Ishaaga kunni, she ni wu ni Morizha mara wu ni. Boboɔɔ

kemu n'a da ba zhe ma na ge, m'a ma ja wu pye wà saraga nizogoᅇ na mu.»

Kee caᅇa ki nimuguro ti na, a Ibirayima di sᅇᅇ yìri, na wu kafaᅇa ki keme pᅇ, na saraga kajiiye ja, na yi taha kafaᅇa ki na, na koo co. A wu buloo shuun wa lᅇ na fara Ishaaga na. Kile ya xuu wemu kaa jo wu mu ge, a wu koo li lᅇ na gaᅇᅇi wà. Caᅇa taanri wogo ki na, a Ibirayima di wu puᅇᅇ yirige na boboᅇᅇ ki pu taliige ni. A Ibirayima di wu kapyebyii shuun wu pye: «Yi tiin naha ni kafaᅇa ki ni. W'à da zhe Kile pele me ne ni pya we ni, wu na kuri pa.»

A Ibirayima di saraga kajiiye yi taha wu ja Ishaaga puᅇᅇ ni, na na ni ᅇmuu lᅇ. A pu shuun wu binne na gaᅇᅇi.

A Ishaaga di wu to Ibirayima pye: «Baba.» A Ibirayima di wu ꞓo shɔ na: «Ooyi, na ja.» A Ishaaga di jo: «Na ni kajiiye yi wa wèe mu, ga mii saraga dubyapige k'i wa wè?» A Ibirayima di wu ꞓo shɔ: «Na ja, Kile ye pyaa na ba yi jaha shɔnri.» A pu shuun wu ganha na gaanji.

Xuu wemu kaa Kile bi jo ge, ba p'a nɔ wà wè, a Ibirayima di saraga tawologo ka yàa, na kajiiye yi taha ki ꞓunɔ ni, na Ishaaga ꞓɔ, na wu taha yee kajiiye yi ꞓunɔ ni. A Ibirayima di nmuu lo di wu ja wu kuun.

Ga, a Tehene Baa Kile wo meleke wu diin fugba we ni, na Ibirayima yiri na: «Ibirayima, Ibirayima». A Ibirayima di wu ꞓꞓ shꞓ na: «Ooyi.» A meleke wu jo: «Pya wu yaha! Ma ganha da yafiin be pye wu na we. Ne li ce nime jo m'a fyagi Kile na. Ma ja we, ma ja nigin pe we, ma ya ta she wu gan ni ne mu we.» A Ibirayima di wu ꞓꞓ yirige, na dubyapoo wa ꞓa wu yeꞓe na suri tahara la ni. A Ibirayima di she wee dubyapoo wu co na pa bye saraga nizogonꞓ wu ja wu tege.

A Ibirayima di wee xuu wu mege le na: «Tehene Baa Kile na ba yi ꞓaha shꞓonri.» Lee na, fo na pa ꞓꞓ nꞓaa na sipyii ya yu: «Wu bu ꞓꞓ Tehene Baa Kile wo faabobonꞓ ki ꞓꞓ ni, Kile na yi ꞓaha shꞓonri.»

A Tehene Baa Kile wo meleke wu diin fugba wu ni wa, na Ibirayima yiri sanha, na wu pye: «Ma ja we, ma ja nigin pe we, mu ya ta she wu gan ni ne mu saraga we. Lee na

n'a da gaa na mege ki na, jo ne na ba duba ma mu, ma kadugo shi nibama wu na ba jeha ba fugba wawo kee ni gba jo gbazhenhepya wu je we. Ma kadugo shi wu na ba se ta wu peen na, fo na pu kulogoo ki kafere pye. Koro ke shi we beeri na ba duba ta na foro mu shi wu ni, bani mu ya ne jomee co.»

A Ibirayima di guri pa wu buloo pu yiri. A pu beeri di binne kuri pa Beerisheba ni, bani Beerisheba ni Ibirayima bi tiin.

Imprimerie ANTBA

Pii semεε pii tuuyɔ ya y'a wá yiye na,
na yi pinne yeege shiizhan na pye
semε kuugo nigin.

Pee pu wa mε:

Kilε w'a Korɔ yà

Adama ni Awa

Nuxhun ni kɔɔgbɔhɔ ki keree

Ibirayima wo keree

Yakuba wo keree

Yusufu wo keree

Musa wo keree

Wuruti wo keree

Saannaa Dawuda wo keree

Kilε tudunmɔɔ Eli wo keree

Kilε tudunmɔɔ Zhonasi wo keree

Kilε tudunmɔɔ Dajeli wo keree